

ΒιϗϜαϗ

Река в югоизточна **Тракия**, вероятно недалеч от **Бизантион**, ст.гр. ΒιϗϜαϗ .

Споменава се единствено от **Апиан** [*App. Mithr. 1*]. Според О. Оберхумер тя е същата река, която се нарича **Батюниас** у **Страбон**, **Плиний Стари** и **Птолемей**. Наистина и двете названия се споменават за района около Бизантион и, ако реката е само една, трябва да приемем, че едното е погрешно предадено. Батюниас се среща у споменатите автори, чиито сведения едва ли възхождат към един и същи източник. Свидетелството на Апиан за Б. има обаче за основа различен извор, който цитира митологичен разказ за възникването на името **Витиния** от името на реката. При нея известно време живеят траките на **Резос** след **Троянската война** и след като преминават през **Босфора** в Европейска Тракия, а после, като се връщат обратно в Азия, дават това название на областта **Бебрикия**. Тези подробности за съдбата на хората на Резос не са известни от никакъв друг източник.

По-нататък Апиан привежда и друго известие, според което името Витиния се дължи на предводителя на заселниците Битюс (ΒιϗϜιϗ), син на **Зевс** и **Траке**. Племето **витини** действително се свързва с районите от двете страни на Босфора, например схолиастът на **Аполоний Родоски** споменава две Витинии - в Европа и в Азия [*Schol. Ap. Rhod. Arg. 2, 177*]. В зоната около Бизантион има и селищно название от същата основа - вариантът Βιϗυνις, град между **Перинт** и **Бисанте**, е споменат от **Помпониий Мела**, а Βιϗυνη и Βιϗυνας - в пътеводители, и ΒιϗυϜορηνιϗ у Ариан и **Стефан Византийски**. Всичко това създава впечатлението, че данните и за двете имена - Βαϗυν...αϗ и ΒιϗϜαϗ - са достоверни. Разбира се не може да се изключи напълно възможността едното да е погрешно предаване на другото, но по-вероятно е да имаме две речни названия.

ΒιϗϜαϗ е включено в тракийските езикови остатъци от Д. Дечев, който отбелязва, че, ако това не е измислено, за да обясни племенното име витини, то тогава номинацията идва от името на племето ΒιϗϜαϗι, а тези ΒιϗϜαϗι са идентични с витините. Самото название Βιϗυνο... той тълкува като двусовно, чиято първа част Βι- съответства на ст.гр. ϕμfi-, а втората, идентична с името на племето Βυνο..., е производна от и.е. *teu-/tu- с n- суфикс и има значение "силен". Името несъмнено е тракийско и е от същата основа като племенното ΒιϗϜαϗι, а етимологията е възможна, но в никакъв случай не може да се смята за сигурна.

▣ **Светлана Янакиева**

▣ **Литература:**

Detschew, D. 1976: Die thrakischen Sprachreste. Wien 1957. 2. Aufl.

Oberhummer, E. 1897: Bathynias. - In: RE III, col.138.

Oberhummer, E. 1897: Bithyas. - In: RE III , col. 507.